

Reakce Ústavu pro studium totalitních režimů na zprávu České školní inspekce

Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) je znepokojen výsledky zprávy České školní inspekce (ČŠI), která zkoumala výuku moderních dějin České republiky na základních a středních školách. Podle šetření, které probíhalo v letech 2021-2023 na 252 základních a 353 středních školách, jsou soudobé dějiny vyučovány nedostatečně, o čemž svědčí test z oblasti moderních dějin, v němž více než polovina žáků a studentů dosáhla pouze minimální či nedostačující úrovně. ([více zde](#))

„Je skutečně otřesné, když polovina studentů postrádá základní informace o moderních dějinách a devět z deseti nedokáže správně zodpovědět testovou úlohu k Chartě 77. Porozumění moderním dějinám je základním předpokladem orientace v současném světě a ÚSTR považuje za svoji povinnost být jak ministerstvu školství, tak učitelům i žákům v tomto nápomocen,“ říká Ladislav Kudrna, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů.

Podle zprávy byl právě Ústav pro studium totalitních režimů pro učitele nejčastějším zdrojem výukových materiálů a stejně tak byly vzdělávací kurzy a webináře ÚSTR mezi učiteli nejhojněji využívanými vzdělávacími programy. V podpoře pedagogů chce Ústav pro studium totalitních režimů pokračovat i nadále. *„Je pro nás velmi zajímavou zprávou, že se dosavadní dlouholeté projekty, které měly velmi vysoké finanční náklady, neprojeví ve výsledcích, tj. neovlivnily pozitivně historickou gramotnost žáků a studentů. Bude proto nezbytné i nadále trvat na tom, co požadujeme od našeho nástupu do vedení ÚSTR, a to, aby vždy byl zkoumán impakt projektů a aktivit zaměřených na učitele a žáky a vyhodnocována efektivita postupů, které povedou k měřitelnému zlepšení výuky dějepisu. ÚSTR kromě vlastních řešení a podpory již existujících projektů, zahájil spolupráci i na evropské úrovni, neboť právě tam je možno hledat potřebný inovační potenciál a zajištění zkvalitnění a atraktivnější výuky soudobých dějin,“* dodává 1. náměstek ředitele ÚSTR Kamil Nedvědický.

Oddělení občanského vzdělávání, které se v létě 2023 nově zformovalo, připravuje vydání učebnic Soudobých dějin, v novém ambiciózním formátu již proběhla Letní škola pro pedagogy a chystají se další aktivity a projekty jak pro učitele, tak pro veřejnost. Nejbližší

velkou akcí, kterou vzdělávací oddělení připravuje, je připomínka 34. výročí 17. listopadu 1989. Tématem bude, jak dnes mluvit o této klíčové události moderních českých dějin? Jak zprostředkovat osobní prožitek svobody, ale také základní proměnu totalitního státu na demokratickou společnost. Je sametová revoluce už jen historická událost? Jak mluvit s mladou generací? *„K tomu budou diskutovat mluvčí studentského stávkového výboru z roku 1989 a vysokoškolská pedagožka Monika MacDonagh-Pajerová, historik a publicista Petr Placák a ředitel Odboru výzkumu a vzdělávání ÚSTR, historik Petr Hlaváček. Debatu bude moderovat zkušený didaktik Jan Samohýl,“* přibližuje vedoucí Oddělení občanského vzdělávání David Zámek. Během této akce také „občanští vzdělávači“ plánují využití různých kompetencí členů týmu, včetně tvorby ve virtuální realitě, která bude 17. listopadu použita ve speciálně vypravené edukační tramvaji. *„Máme mezi sebou pedagogy, vědecké pracovníky, odborníka na virtuální realitu ve vzdělávání i grafičku, která kreslí komiksy. Na tuto různorodost jsme při skládání týmu sázeli a myslím, že se právě zde ukáže, že jsme dosáhli žádoucí synergie,“* dodává Zámek.

Nejasná je v tuto chvíli budoucnost projektu MŠMT a dalších institucí Dějepis+, který zpráva České školní inspekce na několika místech chválí a doporučuje. Vedení Ústavu pro studium totalitních režimů v průběhu roku jasně deklarovalo, že má zájem projekt podporovat, přesto má být podle rozhodnutí ministerstva školství (MŠMT) na konci roku ukončen.

Úsilí o vzdělávání nejen učitelů také ovlivňuje snížení rozpočtu Ústavu pro studium totalitních režimů na rok 2024, které je součástí úsporného balíčku, jenž předminulý týden schválila Poslanecká sněmovna. I z tohoto důvodu je nejistá budoucnost projektu HistoryLab, ve kterém by ÚSTR rád pokračoval, ale v tuto chvíli není zajištěné jeho financování na příští rok. *„Každá rozpočtová kapitola bude mít snížený rozpočet na rok 2024 a konkrétně ÚSTR tak přijde přibližně o sedm milionů korun. Ústav nicméně bude navzdory citelnému omezení finančních zdrojů i nadále uskutečňovat své zákonné směřování, především v oblasti výzkumu, včetně oddělení občanského vzdělávání,“* uzavírá ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Ladislav Kudrna.